

BÖLÜM 2

İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ VE SİGORTA KORUMA AÇIĞI: TÜRKİYE VE KÜRESEL PERSPEKTİF

Nilüfer DALKILIÇ¹
Büşra ÖZTÜRK²

1. GİRİŞ

İklim değışikliği artık yalnızca geleceğe dair soyut bir tehdit değil, içinde yaşadığımız çağın somut ve çok yönlü bir gerçeği olarak karşımıza çıkmaktadır. Dünya Meteoroloji Örgütü'nün (WMO) verilerine göre, 2024 yılı şimdiye kadar kaydedilen en sıcak yıl olmuş ve küresel sıcaklık artışı 1,5 °C eşiğine tehlikeli ölçüde yaklaşmıştır. Bu veriler, iklim değışikliğinin geri döndürülemez etkilerinin artık geleceğe yönelik bir tehdit olmaktan çıkıp günümüz sorunu olduğunu göstermektedir. Bu sorunlara karşı geliştirilecek yapısal ve sistematik yanıtların aciliyeti vurgulanmaktadır.

Söz konusu yaşanan değışiklikler; sıcak hava dalgaları, kuraklık, sel, orman yangınları, hortum, kasırga ve deniz seviyesinde yükselmeler gibi çok çeşitli doğal afetlerin hem sıklığını hem de şiddetini artırmakta, bu afetleri geçici doğa olayları olmaktan çıkararak kalıcı krizlere dönüştürmektedir. Bu durum, ekosistemler üzerinde ciddi tahribatlara neden olurken, insan sağlığını, yerleşim alanlarını, tarım ve gıda sistemlerini de tehdit etmektedir. Bu bağlamda sigorta sektörü, iklim değışikliğinin neden olduğu risklerin ekonomik etkilerini teminat altına alma ve toplumun afetlere karşı dayanıklılığını artırma potansiyeli bakımından stratejik bir konumda yer almaktadır. Ancak mevcut sigortalılık oranlarının düşüklüğü, sigorta koruma açığı olarak tanımlanan ciddi bir sorunun varlığını ortaya çıkarmaktadır.

Sigorta sistemleri, afetlerin doğrudan ve dolaylı etkileriyle oluşan mali kayıpların azaltılması ve risklerin yönetilmesi açısından önemli bir araç olarak işlev görmektedir. Ancak yaşanan iklimsel değışiklikler, sigorta sektöründe köklü bir

¹ Prof. Dr. Kütahya Dumlupınar Üniversitesi, nilufer.dalkilic@dpu.edu.tr, ORCID iD: 0000-0002-5352-2318

² Arş. Gör. Kütahya Dumlupınar Üniversitesi, busra.ozturk@dpu.edu.tr, ORCID iD: 0009-0008-8350-2669

netiminin tamamlayıcı bir parçası olarak konumlandırılmalıdır. Sigorta ürünlerinin iklim risklerine göre yeniden yapılandırılması, mikro sigorta uygulamalarının yaygınlaştırılması, zorunlu sigortaların kapsamının artırılması ve kamu-özel sektör iş birliğiyle risk havuzlarının oluşturulması gibi önlemler, koruma açığını kapatmada kilit rol oynamaktadır.

İklim değişikliğiyle mücadelede etkili ve kapsayıcı bir sigorta sistemi geliştirmek bir zorunluluk haline gelmiştir. Bu çerçevede sigorta sektörünün iklim risklerini daha doğru analiz edebilen, dinamik veri tabanlarına ve ileri seviye modelleme tekniklerine dayalı risk öngörülerini sunabilen yapılar inşa etmesi gerekmektedir. Ayrıca, kamu politikalarının da sigorta sektörünü destekleyici yönde şekillendirilmesi, zorunlu sigorta kapsamlarının genişletilmesi, prim sübvansiyonları ve farkındalık artırıcı kampanyalarla desteklenmesi büyük önem taşımaktadır.

Türkiye’de meydana gelen afet sayısındaki belirgin artış ile yıllık sıcaklık ve yağış trendlerinde gözlemlenen değişimler birlikte değerlendirildiğinde, iklim değişikliğinin etkilerinin giderek daha görünür ve yoğun hale geldiği anlaşılmaktadır. Bu durum, ülkemizin iklim kaynaklı afetlere karşı oldukça kırılgan bir yapıya sahip olduğu sonucunu ortaya koymaktadır. Bu nedenle, hem kamu hem özel sektör iş birliğiyle sürdürülebilir ve dirençli bir sigorta ekosistemi oluşturulmalı; sigorta sektörü, afet risk yönetiminin ayrılmaz bir parçası haline getirilmelidir.

Sonuç olarak, iklim değişikliğini yönetmek için yalnızca çevresel önlemler yeterli değildir. Aynı zamanda risk transferini sağlayan ve ekonomik istikrarı destekleyen sigorta sistemlerinin, iklim krizi çağında hem bireyler hem de kurumlar için güvence sağlayacak şekilde yeniden yapılandırılması gerekmektedir. Bu bağlamda, güçlü ve kapsayıcı bir sigorta altyapısı, sadece bir finansal araç değil, aynı zamanda toplumsal dayanıklılığın temel taşıdır.

KAYNAKLAR

- Akyüz, A.A. (2019) Yaşamsal Bilinmezlik: İklim Krizi ve Gıda. *Toplum ve Hekim*, 34 (5), 348-355.
- Alper D., Anbar A. (2008). İklim Değişikliğinin Finansal Hizmet Sektörüne Etkileri. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 7 (23), 223-253.
- Atabaş, G.N. (2015). Nakliyat Sigortaları. Kırkbeşoğlu E. (Ed.) *Risk Yönetimi ve Sigortacılık* içinde (567-586), Ankara: Gazi Kitabevi.
- Chapman, L. (2007). Transport and Climate Change: A Review. *Journal of Transport Geography*, 15 (5), 354-367.
- Cicim, İ. U. (2023) Tarihsel Gelişim Süreci Bağlamında Deniz Sigortaları. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 22 (86), 758-769.
- Çekici, E. (2009). Küresel Isınma ve İklim Değişikliğinin Türkiye’de Tarım Sigortalarına Etkisi. *Öneri Dergisi*, 8 (32), 105-111.
- Çekici, E. (2011). Doğal Afetler ve Türk Sigorta Sektöründe Risk Transferi. *Öneri Dergisi*, 9 (36),

53-62.

- Demirbilek, İ., & Aydemir, E. (2022). İklim Değişikliğiyle Mücadele: Sigorta Sistemi Bağlamında Öneriler. Karabalut, Ş. (Ed.) *Ekonomi ve Finans Konularına Teorik Yaklaşımlar* içinde (143 – 154), Bursa: Ekin Basım.
- Ebi K.L., Vanos J., Baldwin J. W., Bell J. E., Hondula D. M., Errett N. A., Hayes K., Reid C. E., Saha S, Spector J, Berry P. (2021). Extreme Weather and Climate Change: Population Health and Health System Implications, *Annual Review of Public Health*, 42 (1), 293-315.
- El-Kasaby, B. F., Tarry, S. E., & Vlasek, K. K. (2003). Aviation Insurance and The Implementation of The Small Aircraft Transportation System. *Journal of Air Transport Management*, 9 (5), 299-308.
- Ellili, N., Nobanee, H., Alodat, A. Y., Dilshad, M. N., & Nuzhat, S. (2023). Mapping Marine Insurance: A Bibliometric Review: A Taxonomical Study Using Bibliometric Visualization And Systematic Analysis. *Journal of Financial Services Marketing*, 1-18.
- EMDAT, 13 Temmuz 2025 tarihinde <https://public.emdat.be/data> adresinden alındı.
- Feinman, J. M. (2020). What is a Protection Gap? Homeowners Insurance as a Case Study. *Connecticut Insurance Law Journal*, 27 (1), 82-115.
- Flouris, T., Hayes, P., Pukthuanthong-Le, K., Thiengtham, D., & Walker, T. (2009). Recent Developments in The Aviation Insurance Industry. *Risk Management and Insurance Review*, 12 (2), 227-249.
- Holzheu, T., & Turner, G. (2018). The Natural Catastrophe Protection Gap: Measurement, Root Causes And Ways Of Addressing Underinsurance For Extreme Events. *The Geneva Papers on Risk and Insurance-Issues and Practice*, 43 (1), 37-71.
- InsurTech (2025), 12 Temmuz 2025 tarihinde <https://www.insurtechinsights.com/the-insurance-protection-gap-what-is-it-and-how-does-it-affect-the-insurance-industry-and-our-quality-of-life/> adresinden alındı.
- Kılıçkaplan, S., & Karpaz, G. (2004). Türkiye Hayat Sigortası Sektöründe Etkinliğin İncelenmesi. *Dokuz Eylül Üniversitesi İktisadi İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 19 (1), 1-14.
- Kırkağaç, M., Öztürk, B., & Dalkılıç, N. (2024). 2023 Kahramanmaraş Depremleri İçin Zorunlu Deprem Sigortası Göstergelerinin Doğrusal Regresyon ve Sistem Benzetimi ile Analizi. *İşletme Araştırmaları Dergisi*, 16 (4), 2707-2721.
- Kurnaz, M. L. (2023). İklim Değişikliği ve Uyum Süreçlerinde Türkiye. *Resilience*, 7 (1), 199-208.
- Louis, P., & Capital, C. C. (2006). *Impacts of Climate Change on Institutional Investors Assets and Liabilities*. London: Environmental Research Group of the Institute of Actuaries & Climate Change Capital.
- Meral, H., Ersoy, B., & Dilek, I. (2024). Insights Into Earthquake Insurance Demand in High-Risk Regions: A Case Study Of Turkey. *International Journal of Disaster Risk Reduction*, 111, 1-10.
- MGM (2025), 13 Temmuz 2025 tarihinde <https://www.mgm.gov.tr/veridegerlendirme/il-ve-ilceler-istatistik.aspx?k=parametrelerinTurkiyeAnalizi> adresinden alındı.
- MGM (2025), 2024 Yılı iklim Değerlendirilmesi, Ankara: İklim ve Ziraî Meteoroloji Dairesi Başkanlığı, Araştırma Dairesi Başkanlığı
- Mills E. (2002). Climate Change, Insurance, and the Buildings Sector: Technological Synergisms Between Adaptation and Mitigation, *Building Research & Information*, 31 (3-4), 257-277.
- Nagaichuk, N., Shabanova, O., Tretiak, N., Marenych, A., & Chepeliuk, H. (2020) Management Of Changes in The Insurance Industry in The Conditions of Climate Crisis. *In E3S Web Of Conferences*, 166 (13006), 1-8.
- Olgun, E., & Kantarlı, S. (2020). İklim Değişikliğinin Sağlık Üzerine Etkileri. *Doğanın Sesi*, (5), 13-23.
- Paçacı, İ. (2017). Hayat Sigortaları ve Bireysel Emeklilik Sistemi. *Mütefekkir*, 4 (8), 313-338.
- Phelan, L., Holley, C., Shearing, C., & Du Toit, L. (2020). *Insurance and Climate Change* (Second edit). Routledge: In Routledge International Handbook of Green Criminology.
- Prevention (2025), 12 Temmuz 2025 tarihinde <https://www.preventionweb.net/news/catastroph->

hes-2023#:~:text=In%202023%2C%20natural%20catastrophes%20resulted,close%20to%2058%20000%20lives adresinden alındı.

- Rejda G. & McNamara M. (2021). *Principles of Risk Management and Insurance* (Fourteenth Edition). British: Pearson Education Limited.
- Sayıl, G. B., & Atukalp, M. E. İklim Değişikliği Risklerinin Bankacılık Sektörüne Etkileri: BRICS ve G7 Ülkeleri Örneği. *Ekonomi Politika ve Finans Araştırmaları Dergisi*, 10 (2), 876-896.
- Schanz, K. U. (2018). Understanding and Addressing Global Insurance Protection Gaps. *Geneva Association-International Association for the Study of Insurance Economics*, 1-4.
- Sezik, M., & Dokuyucu, E. (2025). İklim Değişikliği ve Türkiye'de Kentlerin İklim Değişikliği Politikalarına Uyum Sorunları. *Kent Akademisi*, 18 (1), 540-562.
- SigortaGazetesi (2025), 12 Temmuz 2025 tarihinde <https://sigortagazetesi.com/2024te-sigorta-korum-a-ci-gi-yuzde-60ta-kaldi/> adresinden alındı.
- Şen, Ö. L. (2013). Türkiye'de İklim Değişikliğinin Bütünsel Resmi. *Türkiye'de İklim Değişikliği Kongresi (TİKDEK 2013)*, 3-5.
- Şengün, E., & Özden, A. (2022). Pamuk Üreticilerinin İklim Değişikliği ve Tarım Sigortasına Yönelik Algılarının İncelenmesi: Aydın İli Örneği. *Tarım Ekonomisi Dergisi*, 28 (2), 183-193.
- T.C. Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı Meteoroloji Genel Müdürlüğü (2023). *2023 Yılı Meteorolojik Afetler Değerlendirmesi*. Ankara.
- T.C. Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı. (2021). *Türkiye'nin İklim Değişikliği Uyum Stratejisi ve Eylem Planı (2011-2023) İlerleme Raporu*. Ankara.
- Torusdag, T., Tepeci, M., & Metin, İ. (2024). İklim Değişikliğinin Sigorta Sektörü Üzerindeki Etkileri: Türkiye Örneği. *Doğal Afetler ve Çevre Dergisi*, 10 (2), 409-423.
- TSB (2025). 10 Temmuz 2025 tarihinde <https://www.tsb.org.tr/content/Broadcasts/Swiss%20Re%20Do%C4%9Fal%20Afetler.pdf> adresinden alındı.
- TSB (2025). 13 Temmuz 2025 tarihinde <https://www.tsb.org.tr/tr/istatistik/finansal-tablolar/sirket-bazinda-mali-ve-teknik-tablolar> adresinden alındı.
- Turland, M. (2024). *Adapting to a More Volatile Climate: Essays in Individual, Firm, and Government Response*. Doctoral dissertation, University of California, Davis.
- Türke, M. & Deniz, Z.A. (2010). Klimatolojik/Meteorolojik ve Hidrolojik Afetler ve Sigortacılık Sektörü. *Uluslararası İnsan Bilimleri Dergisi*, 7 (2), 996-1020.
- WMO (2025), 07 Temmuz 2025 tarihinde <https://wmo.int/publication-series/state-of> adresinden alındı.
- Yaslıdağ, B. (2012). *Sigortacılık*. Ankara: Seçkin Yayıncılık
- Yıldırım, P. D. (2025). Türkiye'de İş Gücü İçin Yeni Tehdit: İklim Değişikliğinin İş Sağlığı ve Güvenliğine Yansımaları. *Sosyal Güvence*, (Özel Sayı), 1-36.